

Ernæringsmærkning og sundere kostvaner

Jens Therkel Jensen

Souschef i Fødevarestyrelsens Ernæringskontor

Hvorfor er ernæringsmærkning på dagsordenen i indsatsen for at fremme sundere kostvaner?

- Befolkningen følger ikke de officielle kostråd og der er en stigende forekomst af overvægt.
- Der er stor efterspørgsel efter initiativer, der kan bidrage til at ændre udviklingen.
- En bedre ernæringsmærkning er ét blandt mange bud på sådanne initiativer.

Indhold i præsentation

1. Hvad er ernæringsmærkning, og hvor er vi på vej hen?
2. Hvad har vi af viden om forbrugerpræferencer og adfærdspåvirkning?
3. Forudsætningerne for, at et frivilligt mærke bliver en succes.
4. Kan det betale sig for samfundet?

1. Hvad er ernæringsmærkning?

- Næringsdeklaration
- Forside ernæringsmærkning:
 - GDA-mærkning
 - Symbolmærkning
 - Trafiklysmærkning

Næringsdeklarationen – som instrument til fremme af sundere kostvaner

Eksempel fra USA

Helvetica Regular 8 point with 1 point of leading

Franklin Gothic Heavy or Helvetica Black, flush left & flush right, no smaller than 13 point

3 point rule

7 point rule

8 point Helvetica Black with 4 points of leading

6 point Helvetica Black

1/4 point rule centered between nutrients (2 points leading above and 2 points below)

All labels enclosed by 1/2 point box rule within 3 points of text measure

1/4 point rule

8 point Helvetica Regular with 4 points of leading

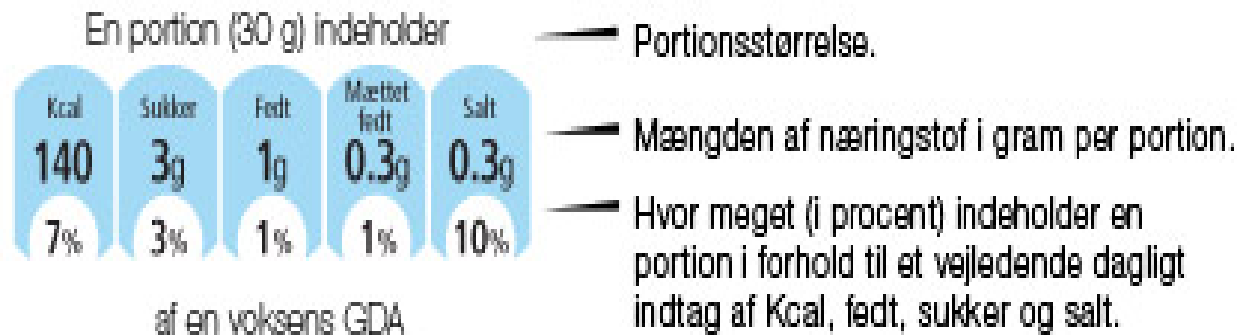
Type below vitamins and minerals (footnotes) is 6 point with 1 point of leading

8 point Helvetica Regular, 4 points of leading with 10 point bullets.

Nutrition Facts			
Serving Size 1 cup (228g)			
Serving Per Container 2			
Amount Per Serving			
Calories 280		Calories from Fat 120	
		% Daily Value*	
Total Fat 13g			20%
Saturated Fat 5g			25%
Trans Fat 2g			
Cholesterol 30mg			10%
Sodium 660mg			28%
Total Carbohydrate 31g			10%
Dietary Fiber 0g			0%
Sugars 5g			
Protein 5g			
Vitamin A 4%	•	Vitamin C 2%	
Calcium 15%	•	Iron 4%	
*Percent Daily Values are based on a 2,000 calorie diet. Your Daily Values may be higher or lower depending on your calorie needs:			
	Calories:	2,000	2,500
Total Fat	Less than	85g	80g
Sat Fat	Less than	30g	25g
Cholesterol	Less than	300mg	300mg
Sodium	Less than	2,400mg	2,400mg
Total Carbohydrate		300g	375g
Dietary Fiber		25g	30g

GDA-mærkning

Symbolmærkning

Trafiklysmærkning

PER 100g	PER PACK
MED Fat	21.1g
HIGH Saturates	11.8g
MED Salt	2.8g
LOW Sugars	9.9g

Information og/eller vejledning

	Information/deklaration	Vejledning/anprisning
Neutral	<p>Næringsdeklaration</p>	
Bedste valg		
Positiv/negativ		

Fremtidens ernæringsmærkning i Danmark

&

Ny næringsdeklaration i EU

Ny næringsdeklaration i EU

Centrale temaer:

- Obligatorisk?
- Hvilke næringsstoffer? - energi, fedt, mættet fedt, kulhydrater (med særlig angivelse af sukkerarter), salt... (protein?)
- Næringsdeklaration på forsiden af produkterne/på bagsiden?
- Pr. 100 g/ml og/eller pr. portion?
- GDA-mærkning?
- Nationale modeller for udtryksform/grafisk uformning?

2. Forbrugerpræferencer og adfærdspåvirkning

Ernæringsoplysninger er ikke forbrugernes første prioritet, når de søger informationer på fødevarernes indpakning, selv i de lande, hvor interessen for ernæring er størst. Emner som fødevareresikkerhed, friskhed, dyrevelfærd, GMO, økologi mv. ses ofte at have en højere prioritet. (Grunert & Wills 2007)

Næringsdeklarationen

Begrænsningerne i næringsdeklarationen:

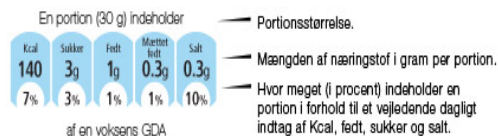
1. Forbrugerne har begrænset tid til rådighed, når de handler ind.
2. Næringsdeklarationen er svær at forstå - særligt for de lavt uddannede.
3. Forbrugernes interesse og motivation for at vælge sunde fødevarer, når de handler ind, er begrænset, særligt i udvalgte befolkningsgrupper.

En løsning på punkt 3 kræver mere end blot en bedre mærkning.

Forside ernæringsmærkning - hvad ønsker forbrugerne?

- Forbrugerne ønsker forside ernæringsmærkning (ingen danske undersøgelser på området).
- Forbrugerne er uenige om, hvor enkelt en sådan mærkning bør være.
- Et flertal foretrækker de typer mærkninger, hvor de selv kan træffe et valg.
- De lavt uddannede foretrækker de "simpleste" ordninger.

PER 100g	PER PACK
MED Fat	21.1g
HIGH Saturates	11.8g
MED Salt	2.8g
LOW Sugars	9.9g

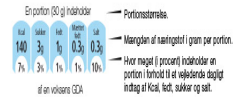

Forside ernæringsmærkning – kendskab, forståelse og anvendelse

- Der er et godt kendskab til de ordninger, som er udbredte – fx nøglehullet og hjertemærkerne.
- De fleste forbrugere give udtryk for, at de forstår ordningerne (også de mere komplekse) – men udsat for tests er denne forståelse mere begrænset.
- Der er stort set ingen viden om, hvordan forside ernæringsmærkning virker eller vil virke i den virkelige verden, når forbrugerne handler ind.
- Det centrale spørgsmål er formentlig om forside ernæringsmærkning imødekommer et behov hos de forbrugere, der ønsker at træffe et sundt valg af fødevarer i hverdagen.

Hvilken forside ernæringsmærkning er bedst?

(Det afhænger nok særligt af, hvem den primære målgruppe er, og af den forudsete informationsindsats.)

3. Forudsætningerne for, at et frivilligt mærke bliver en succes

Væsentligste forudsætninger:

- Opbakning blandt de væsentligste aktører i detailhandlen.
- Troværdighed.
- Oplysningsindsats der sikrer, at forbrugerne efterspørger de mærkede varer.

4. Kan det betale sig for samfundet?

Ernæringsmærkning er umiddelbart et attraktivt instrument (Grunert og Wills 2007):

- den støtter målsætningen om at fremme sunde kostvaner,
- den bibeholder forbrugerfrihed, når det kommer til at træffe forbrugsvalg, og
- den mindsker de omkostninger for forbrugerne, der er forbundet med at skulle bruge tid på at søge ernæringsoplysninger.

Næringsdeklarationen - et eksempel

Forud for indførelsen af obligatorisk næringsdeklaration i USA blev det vurderet, at omkostningerne ville være i størrelsesordenen 1,5 milliarder USD, og at besparelserne ville være i størrelsesordenen 4,2 milliarder USD (fordelt på 0,6 milliarder i sparede sundhedsudgifter, og 3,6 milliarder, som værende den pris mennesker er villige til at betale for en reduceret risiko for at dø). (Hawkes 2004)

Nutrition Facts
Serving Size 1 cup (225g)
Serving Per Container 2

Amount Per Serving		Calories from Fat 120	
		% Daily Value*	
Calories	200		
Total Fat	13g		26%
Saturated Fat	5g		10%
Trans Fat	2g		4%
Cholesterol	30mg		10%
Sodium	600mg		12%
Total Carbohydrate	31g		10%
Dietary Fiber	0g		0%
Sugar	5g		10%
Protein	5g		10%
Vitamin A	4%	Vitamin C	2%
Calcium	16%	Iron	4%

*Percent Daily Values are based on a diet of other people's secrets. Your Daily Values may be higher or lower depending on your unique habits.

	Calories	2,000	5,000
Total Fat	Less than	80g	40g
Total Fat	Less than	30g	5g
Cholesterol	Less than	300mg	300mg
Sodium	Less than	2,400mg	2,400mg
Total Carbohydrate	Less than	30g	31g
Dietary Fiber		5g	3g

Annotations:

- Helvetica Regular 8 point with 1 point of leading
- 3 point rule
- 8 point Helvetica Black with 4 points of leading
- 1/4 point rule centered between nutrients (2 points leading above and 2 points below)
- 8 point Helvetica Regular with 4 points of leading
- 8 point Helvetica Regular, 4 points of leading with 10 point bullets.
- Franklin Gothic Heavy or Helvetica Black, flush left & flush right, no smaller than 13 point
- 7 point rule
- 6 point Helvetica Black
- All labels enclosed by 1/2 point box rule within 3 points of text measure
- 1/4 point rule
- Type below vitamins and minerals (footnote) is 6 point with 1 point of leading

Et fælles nordisk ernæringsmærke – kan det betale sig?

- Udgifterne ved etableringen af et fælles nordisk ernæringsmærke er vurderet til at være 3-6 mio. kr. om året - eksklusiv udgifter til markedsføring.
- Gevinsterne er langt vanskeligere at vurdere end omkostningerne
- Der kan indhentes store sundhedsgevinster, hvis ernæringsmærkningen kan påvirke indtaget af ét eller flere næringsstoffer, som er klart forbundet med sundhedsrisici.
- Gevinsterne (ændrede forbrugsvaner, der fører til bedre kostvaner) kan være små og er i bedste udfald usikre.
- Der er i sig selv en velfærdsgevinst i at kunne træffe et bedre oplyst valg. En gevinst, der opvejer de beskedne omkostninger ved mærkningen.

TAK

